

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Region Gotland

Carin Hultgren
Certifierad kommunal
revisor

Anders Haglund
Certifierad kommunal
revisor

Ebba Lind
Jenny Nyholm
Revisionskonsulter

April 2017

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	7
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	7
3.2.1.	Iakttagelser	8
3.2.2.	Revisionell bedömning	9
3.3.	Rättvisande räkenskaper	9
3.3.1.	Iakttagelser	9
3.3.2.	Revisionell bedömning	13

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat regionens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- *Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?*

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats i och med årets resultat. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisnings-sed.

- *Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?*

Vi bedömer att årets resultat är inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet eftersom flera av de finansiella målen för 2016 inte uppfyllda.

Utifrån rapporteringen av övriga mål i årsredovisningens kan vi inte göra någon samlad bedömning av måluppfyllelsen.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

- *Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?*

Vi kan inte bedöma om räkenskaperna är rättvisande utifrån att det finns en osäkerhet i redovisningen avseende komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar (RKR 11:4), eftersom regionen inte komponentindelade det äldre fastighetsbeståndet.

Utöver detta bedömer vi att räkenskaperna i huvudsak är upprättade enligt god redovisnings-sed. Ett antal noteringar om avvikelser återfinns i respektive avsnitt om resultaträkning, balansräkning och tilläggsupplysningar.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt regionens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med regionens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-26. Regionstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-03-30 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-05-15.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomidirektör och redovisningschef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av regionens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas tydligt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen, i nämndernas verksamhetsberättelser under avsnittet Utveckling på sikt, framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom regionens olika verksamheter.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade regionala verksamhetens organisation och verksamhet.

Förvaltningsberättelsens beskrivning av den samlade regionala verksamhetens organisation och upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen är upprättad i enlighet med RKR 8.2 samt KRL 8:1.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen i form av övergripande utfall och kommentarer till större investeringsprojekt. Årets investeringar gentemot budget presenteras i tabell för respektive nämnd, likaså nettoinvestering per huvudverksamhet. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas inte i den samlade redogörelsen. Upplysning om budgetavvikelser lämnas i viss utsträckning i nämndernas verksamhetsberättelser. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns. Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar. Investeringsredovisningen överensstämmer med bokföringen och posterna är överförda till balansräkning och kassaflödesanalys.

Årets nettoinvesteringar uppgår till 616,4 mnkr, vilket är 183,7 mnkr högre än föregående år. Investeringsutfallet är att jämföra med budget som uppgick till 1 016 mnkr. Avvikelsen förklaras framförallt av att Tekniska nämnden inte genomfört planerade investeringar och därför redovisar en positiv budgetavvikelse om 347,6 mnkr.

De största investeringarna under året är byggandet av kryssningskajen som förväntas bli klar under 2018. Övriga stora investeringar är restaurering av gymnasieskolan och ombyggnation av psykiatrin på Korpen i Visby, samt investeringar i hamnen i Klintehamn.

Till följd av årets höga investeringsutgifter har regionen under året ökat sin låneskuld med 95 mnkr sedan föregående år. Den totala låneskulden uppgår till 570 mnkr vid årets slut. För 2016 är egenfinansieringsgraden av totala investeringar endast 61,2 procent (55,8 procent), vilket innebär att investeringar finansierats med försäljningsinkomster och användning av likvida reserver.

Driftredovisning

Utfallet av regionens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas inte i anslutning till den samlade redovisningen. Däremot lämnas upplysning om budgetavvikelser i nämndernas verksamhetsberättelser. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Nämndernas utfall samt budgetavvikelse redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr*	Utfall 2016	Utfall 2015	Budget 2016	Budget- avvikelse
Regionstyrelsen	-204,9	-205,8	-236,7	31,8
Tekniska nämnden	-180,9	-180,0	-190,8	9,9
Byggnadsnämnden	-20,8	-18,9	-21,6	0,8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-12,0	-11,2	-13,0	1,0
Kultur- och fritidsnämnden	-142,3	-138,1	-144,6	2,3
Barn- och utbildningsnämnden	-1 114,0	-1 115,8	-1 130,1	16,1
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-265,4	-278,6	-280,1	14,7
Social- och omsorgsnämnden	-1 237,0	-1 217,5	-1 211,7	-25,3
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-1 479,7	-1 451,2	-1 397,4	-82,3
Summa nämnderna	-4 657,0	-4 617,1	-4 626,0	-31,0

Nämndernas totala utfall 2016 uppgår till -4 657,0 mnkr (4 617,1 mnkr), vilket innebär en negativ budgetavvikelse om 31,0 mnkr (-100,9 mnkr). Sju av nio nämnder redovisar ett överskott mot budget, varav regionstyrelsen uppvisar den största positiva avvikelsen mot budget om 31,8 mnkr. Socialnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden uppvisar underskott mot budget om -25,3 mnkr respektive -82,3 mnkr.

I de flesta nämnders förvaltningsberättelser finns kommentarer till utfall samt budgetavvikelser. Vad gäller tekniska nämnden bedömer vi att det skulle kunna förtydligas. För byggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden kommenteras det ekonomiska resultatet endast utifrån kostnadstäckningsgrad samt självfinansieringsgrad, varken ekonomiskt utfall eller budget omnämns i nämndernas förvaltningsberättelser.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Årets resultat uppgår till 81,8 mnkr före justering av erhållna realisationsvinster med -29,1

mnkr och återföring av realisationsvinster med +2,6 mkr utifrån undantagsmöjligheten¹. Efter balanskravsjustering är resultatet 55,3 mnkr, vilket innebär att kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b) uppfylls innevarande år.

Enligt kommunlagen ska tidigare års negativa balanskravsresultatet återställas inom tre år, d.v.s. underskottet om 71,1 mnkr år 2015 ska i sin helhet återställas senast år 2018. Av 2015 års negativa balanskravsresultat om 71,1 mnkr återställer detta med 55,3 mnkr. Vi instämmer i regionstyrelsens bedömning av att kommunallagens balanskrav för år 2016 uppfyllts och att kvarstående negativa balans kravresultat uppgår till -15,8 mnkr.

Regionen har beslutat om riktlinjer om resultatutjämningsreserven (RUR) i enlighet med kommunallagens bestämmelser. För att disponera medel ur reserven måste utvecklingen av rikets skatteunderlag 2016 vara lägre än den genomsnittliga ökningen de senaste tio åren. Under 2016 uppfylls inte detta villkor och det är således inte möjligt för regionen att disponera medel ur resultatutjämningsreserven.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagens kapitel 4:5 ska förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av den finansiella ställningen. Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning. Analysen omfattar de finansiella målsättningar och mått som Regionfullmäktige fastställt i styrkortet för god ekonomiska hushållning; Resultatnivå i relation till nettokostnaden och andel egenfinansierade investeringar samt soliditetsnivån.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år till viss del har återhämtats i och med årets resultat och att kvarstående negativa balans kravresultat uppgår till -15,8 mnkr.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige beslutade i juni 2016 om en ny styrmodell. Denna bygger på en balans mellan olika målområden. Modellen har ett gemensamt styrkort med årliga verksamhetsplaner där nämnder och förvaltningar beskriver hur de bidrar till att uppfylla målen i styrkortet. I modellen finns två perspektiv; samhälle och verksamhet. I de två perspektiven finns tre målområden som var och ett innehåller ett antal mål. Målen är hela Region Gotlands mål och gäller därmed alla nämnder. Målen beskriver vad som ska uppnås under perioden 2016-2019 och följs upp genom indikatorer. Totalt uppgår målen till 32 stycken.

¹ Reavinsterna avser fastigheter där verksamheten inte längre har behov av lokalerna och avyttringen innebär lägre framtida kostnader.

Målområden inom perspektiv – samhälle

- Social hållbarhet
- Ekonomisk hållbarhet
- Ekologisk hållbarhet

Målområden inom perspektiv – verksamhet

- Kvalitet
- Medarbetare
- Ekonomi

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål – Målområde Ekonomi inom perspektiv verksamhet

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens mål avseende ekonomi inom perspektivet verksamhet:

Mål	Utfall 2016	Måluppfyllelse
Budgeterat resultat ska uppgå till minst 2 % av nettokostnaden.	Budgeterat resultat uppgick till 32 mnkr och målet var ca 94 mnkr.	Ej uppfyllt
Årets ekonomiska resultat ska uppgå till minst 2 % av nettokostnaden.	Årets resultat uppgår till 82 mnkr och målet var 94 mnkr.	Ej uppfyllt
Soliditeten ska vara minst 45 %	Soliditeten uppgår till 41,4 %	Ej uppfyllt
Den totala nettokostnadsökningen ska inte överstiga ökningen av skatteintäkter och generella bidrag	Skatteintäkter och bidrag har ökat med 4,3 mnkr. Medan nettokostandsökningen exkl. jämförelsestörande poster och finansnetto uppgick till 0,7 %	Uppfyllt
Regionens materiella tillgångar ska vårdas.	Måluppfyllelsen har inte följts upp.	Ej bedömt
Skattefinansierade investeringar ska vara egenfinansierade till 100 %.	Skattefinansierade investeringar uppgår till ca 65 %	Ej uppfyllt

Av redovisningen framgår att ett mål av sex har uppfyllts, ett har inte bedömts och fyra har inte uppfyllts.

Mål inom perspektiven samhälle och övriga mål inom perspektivet verksamhet

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens mål inom de båda perspektiven, Samhälle och Verksamhet. Totalt uppgår dessa till 32 stycken varav sex stycken avser fi-

nansiella/ekonomiska mål enligt redovisning ovan. Det återstår således 26 mål under den båda perspektiven.

Av rapporteringen i årsredovisningen framgår, för flertalet av målen inte någon tydlig bedömning av måluppfyllelsen. Efter vår översiktliga analys av rapporteringen i årsredovisningen drar vi slutsatsen att av de 18 målen inom perspektivet, Samhälle har i vart fall 2 stycken uppnåtts och av de 8 målen inom perspektivet, Verksamhet har i vart fall 1 uppnåtts. För övriga mål kan vi inte, utifrån den redovisade analysen, dra några slutsatser rörande måluppfyllelsen. Skälet är att vi anser målnivån samt hur de olika indikatorerna ska vägas samman är otydlig. För några mål har heller ingen analys gjorts för 2016.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet eftersom flera av de finansiella målen för 2016 inte uppfyllda.

Utifrån rapporteringen av övriga mål i årsredovisningens kan vi inte göra någon samlad bedömning av måluppfyllelsen.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt regionens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 81,8 mnkr (-63,1 mnkr). I resultatet ingår intäkter av engångskaraktär som avser realisationsvinster i samband med fastighetsförsäljning uppgående till 29,1 mnkr. Resultat medför en positiv avvikelse mot budget med ca 50 mnkr (-66,1 mnkr). Budgeterat resultat för 2016 uppgick till 32 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelsena. Bland annat förklaras budgetavvikelsen av vinster från fastighetsförsäljningar och ett positivt finansnetto. I årets resultat inryms en negativ budgetavvikelse för nämnderna med -31 mnkr. I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 116,3 mnkr, verksamhetens kostnader ökat med 165,5 mnkr och avskrivningarna ökat med 8,2 mnkr.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	1 402,6			1 286,3
Verksamhetens kostnader	- 5 798,4	- 4 429*	33,2	- 5 632,9
<i>Varav jämförelsestörande post</i>	26,6			45,7
Avskrivningar	- 237,4	- 225	-12,4	- 229,2
Verksamhetens netto- kostnader	- 4 633,2	- 4 654	20,8	- 4 575,8
Skatteintäkter	3 590,8	4 715**	-6,9	3 440,9
Generella statsbidrag och Utjämnning	1 117,3			1 073,2
Finansiella intäkter	23,2			22,3
Finansiella kostnader	- 16,3	- 29***	35,9	- 23,7
Årets resultat	81,8	32	49,8	- 63,1

* Verksamhetens nettokostnader

** Skatteintäkter + generella statsbidrag och utjämnning

*** Finansnetto

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande väsentliga avvikelser noterats:

- För fastigheter påbörjas avskrivning i samband med ianspråktagandet. Liksom tidigare påbörjas avskrivningar för övriga investeringar vid kommande årsskifte och inte när inventariet tas i bruk. Denna princip innebär att årets avskrivningar är för låga. Avvikelsen framgår i avsnittet redovisningsprinciper.
- Komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar tillämpas inte fullt ut. Se avsnitt balansräkning nedan.
- Liksom tidigare år finns det en eftersläpning i bokföringen avseende köpt vård från Karolinska Universitetssjukhuset, vilket innebär att årets kostnader i huvudsak består av vårdkostnader för oktober 2015 – september 2016 samt eventuella differenser gentemot uppbokningen per september i bokslut 2014. Vi rekommenderar, i likhet med tidigare år, att regionen ser över sina periodiseringsprinciper avseende köpt vård så att kostnaden för utförda tjänster bokförs på det år som tjänsten utförs i enlighet med god redovisningssed.

Vi kan inte uttala om rättvisande räkenskaper utifrån regionens avsteg mot rekommendationen avseende komponentavskrivningar av materiella anläggningstillgångar (RKR 11:4)

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Balansomslutningen uppgår till 4 446,1 mnkr (4 026,9 mnkr 2015).

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt regionens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL, med undantag av vad som framgår nedan.

Från och med 2014 finns en uttryckligt krav på komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar (RKR 11:4). Regionen tillämpar inte rekommendationen avseende investeringar gjorda före 2016, utan endast för nya investeringar. RKR har medgivit att rekommendationen succesivt börjar tillämpas. Region Gotland har dock bestämt att rekommendationen endast ska tillämpas på investeringar från och med 2016, men inte för äldre tillgångar, vilket är en avvikelse från god redovisningssed. Motivet för detta anges vara att den ekonomiska effekten avseende värdering av tillgångarna respektive resultateffekten bedöms bli marginell om hanteringen också omfattar äldre investeringar. Någon beräkning av konsekvenserna har dock, som vi uppfattat det, inte skett. Region Gotlands motiv till att avvika från rekommendationen är, enligt vår uppfattning, inte giltig. Ett giltigt motiv skulle vara om det avvikande förfaringsättet skulle ge en bättre bild av resultat och ställning.

Vi har genomfört en schablonmässig beräkning för att få en indikation på vilka konsekvenser avvikelsen får på resultatet för 2016. Utifrån de beräkningsförutsättningar vi har använt får vi en indikation på att resultateffekten kan uppgå till ett väsentligt belopp, eftersom de redovisade avskrivningskostnaderna skulle vara väsentligt lägre jämfört med de som nu redovisas. Vår bedömning är att det finns en betydande osäkerhet i denna del av redovisningen. Mot bakgrund av detta kan vi inte uttala oss om räkenskaperna är rättvisande. Vi förutsätter därför att regionen låter göra en motsvarande beräkning under 2017 och börja tillämpa komponentavskrivning även för äldre anläggningstillgångar.

Vid granskningen av balansräkningen har även följande väsentliga avvikelser noterats:

- Regionen tillämpar inte något särskilt konto för bokföring av värdereglerade kundfordringar utan detta ska endast hanteras i redovisningen. Vid bokslutsgranskningen 2016 påträffades kundfordringar förfallna per 2015-12-31 eller tidigare, men som inte värdereglerats. Vi bedömer att denna hantering inte är helt ändamålsenlig.
- Fordringar och skulder till Migrationsverket har netto redovisats i balansräkningen. Sammantaget redovisar regionen en fordran på Migrationsverket uppgående till 18 mnkr, som felaktigt bokats på ett skuldkonto. Kontot används också för reglering till verksamheten av utbetalda ersättningar. Hanteringen strider mot god redovisningssed eftersom fordringar ska redovisas på ett tillgångskonto. I årsredovisningen är detta justerat och fordran är korrekt redovisad som en interimsfordran. Hanteringen innebär en misstämning mellan huvudbok och årsredovisning, det felaktiga förfarandet får dock ingen resultatpåverkan utan endast balansomslutningsfel.

- Som framgår i avsnittet om resultaträkningen ingår i bokslutet endast uppbokad skuld för köpt vård av Karolinska Universitetssjukhuset t.o.m. september månad. Vi rekommenderar att regionen fortsättningsvis ändrar periodiseringsprincip så att även köpt vård för månaderna oktober – december skuldförs i bokslutet. Detta har rekommenderats i tidigare års granskningsrapporter.
- Regionen har för åren 2009-2011 erhållit 31,2 mnkr i försäkringsersättning avseende Garda skola. Beloppet upplöses med 1 mnkr årligen.

RKR har 2012 kommit ut med en information som avser redovisning av försäkrings- och skadeståndersättning m.m. Av denna framgår att försäkringsersättning ska betraktas som ersättning för den eller de tillgångar som skadats eller förlorats och är inte hänförlig till den investering som krävs för att återställa eller återuppföra skadad eller förlorad tillgång. Intäkten ska således intäktsföras.

Regionen har inte anpassat sin redovisning utifrån Rådets information. Förklaringen som ges är att hanteringsbeslutet togs innan Rådet utkom med informationen och därav gjordes en bedömning i enlighet med då rådande praxis. Regionen har därefter valt att behålla samma hanteringsförfarande för detta specifika ärende. Regionen uppger dock att nytillkomna ärenden kommer hanteras i enlighet med Rådets information.

Vår bedömning är dock att anpassning av denna redovisning bör göras redan nu genom att öka regionens egna kapital med återstoden av försäkringsersättningen som motsvarar drygt 24 mnkr och att den årliga kostnaden ökar med 1 mnkr.

Vi kan inte uttala om rättvisande räkenskaper utifrån regionens avsteg mot rekommendationen avseende komponentavskrivningar av materiella anläggningstillgångar (RKR 11:4)

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd i enlighet med gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte regionens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt. Noteras dock att samtliga årsredovisningar från bolagen ej var reviderade vid granskningen av den sammanställda redovisningen.

Årets resultat för koncernen uppgår till 113,6 mnkr (-42,2 mnkr 2015), vilket innebär en förbättring med 155,8 mnkr sedan föregående år.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- RKR 2.1: Kompletterande information i noten saknas där det anges om antalet visstidsförordnanden, särskilda villkor som avviker från vad som är normalt och som kan leda till betydande ekonomiska konsekvenser samt vilka olika sorters pensionsförmåner som omfattas av pensionsavsättningen.
- RKR 14.1: Regionen har inte fullt anpassat sig till komponentavskrivning, vilket framgår av ovan.
- RKR 13.1: kompletterande uppgift avseende nuvärdet av minimileaseavgifter som förfaller inom 1 år, 1-5 år respektive senare än 5 år saknas. Uppdelning har endast gjorts i kortfristig och långfristig del.
- RKR 19: Upplysningar lämnas inte om de omständigheter som legat till grund för nedskrivningen, om tillgångens återvinningsvärde utgörs av nettoförsäljningsvärde eller anpassat användningsvärde samt om hur återvinningsvärdet fastställts.
- RKR 21: I årsredovisningen saknas det bland annat en beskrivning av vilken påverkan säkringsinstrumenten har haft på regionens resultaträkning under året.
- RKR information avseende redovisning av försäkrings – och skadeståndsansättning mm: Regionen har erhållit 31,2 mnkr i försäkringsersättning vilket felaktigt har periodiserats. Beloppet upplöses med 1 mnkr årligen. Regionen har därmed inte anpassat sin redovisning utifrån Rådets information. Förklaringen som ges är att hanteringsbeslutet togs innan Rådet utkom med informationen och därav gjordes en bedömning i enlighet med då rådande praxis. Regionen har därefter valt att behålla samma hanteringsförfarande för detta specifika ärende. Regionen uppger dock att nytillkomna ärenden kommer hanteras i enlighet med Rådets information.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi kan inte bedöma om räkenskaperna är rättvisande utifrån att det finns en osäkerhet i redovisningen avseende komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar (RKR 11:4), eftersom Regionen inte komponentindelade det äldre fastighetsbeståndet.

Räkenskaperna är utöver detta i huvudsak upprättade enligt god redovisningssed. Det finns ett antal noteringar om avvikelser i respektive avsnitt om resultaträkning, balansräkning och tilläggsupplysningar.

2017-04-05

Carin Hultgren
Uppdragsledare/projektledare